

ممنوعیت حجاب در جمهوری آذربایجان

از مقاومت هویتی تا بحران مشروعیت

آماده‌باش اسرائیل از ترس احتمال حمله غافلگیرانه تهران

شبکه ۱۴ تلویزیون اسرائیل مدعی شد نهاد امنیتی این رژیم بیم آن دارد که ایران پس از دو بار غافلگیری شدن در برابر عملیات‌های رژیم صهیونیستی، به دنبال تغییر قواعد درگیری باشد و به جای انتظار برای تحرک جدید تل‌آویو، خود دست به یک حمله پیش‌دستانه و گسترده بزند؛ سناریویی که می‌تواند دور تازه‌ای از تقابل مستقیم میان دو طرف را شعله‌ور سازد. این گزارش می‌افزاید که هراس صهیونیست‌ها با وجود بحران شدید اقتصادی ایران همچنان رو به افزایش است؛ چرا که بر اساس برآوردهای امنیتی، تهران همچنان منابع هنگفتی را به بازسازی توان نظامی خود از جمله موشک‌های بالستیک، سکوی‌های پرتاب و پهپادها و همچنین ترمیم زیرساخت‌های آسیب‌دیده در حملات پیشین اختصاص می‌دهد.

طبق ادعای این گزارش، در مقابل، رژیم صهیونیستی در حال تقویت آمادگی عملیاتی خود برای سناریوهای مختلف است که شامل احتمال قرار گرفتن در معرض حمله غافلگیرانه ایران و نیز آمادگی برای ازسرگیری ضربات درون خاک ایران با هماهنگی ایالات متحده می‌شود. با وجود این، گزارش حاکی از آن است که تاکنون هیچ تصمیم رسمی از سوی سطح سیاسی رژیم برای آغاز دور جدیدی از عملیات نظامی اتخاذ نشده و بالا رفتن سطح آمادگی، بیش از هر چیز بازتاب‌دهنده نگرانی از احتمال تشدید سریع اوضاع است.

تماس تلفنی وزرای خارجه
مصر و پاکستان درباره
تنش های منطقه ای

بدر عبدالعاطی، وزیر خارجه مصر، در تماسی تلفنی با محمد اسحاق دار، وزیر خارجه پاکستان، درباره تحولات منطقه گفت و گو کرده‌اند.

وزارت خارجه مصر در پستی در شبکه اجتماعی ایکس اعلام کرد که طرفین در آستانه نشست آتی وزرای امور خارجه سازمان همکاری اسلامی، درباره راه‌های کاهش تنش‌های منطقه‌ای و تقویت هماهنگی‌های مشترک با یکدیگر صحبت کرده‌اند.

پروازهای ایرلاین‌های عربی به ریاض متوقف شد

چندین شرکت هواپیمایی عربی پس از حملات
نیروهای مسلح یمن که عملیات فرودگاه بین‌المللی
ملک خالد در ریاض، پایتخت عربستان سعودی را
مختل کرد، پروازهای خود به مقصد و از مبدأ این
فرودگاه را به حالت تعلیق درآورده با لغو کرده‌اند.

استرالیا برای اتباع خود در عربستان هشدار صادر کرد

استرالیا برای اتباع خود در عربستان هشدار صادر کرد و از آنها خواست از تأسیسات نفتی این کشور فاصله بگیرند. نیوزیلند نیز از شهروندان خود خواست از سفر به عربستان خودداری کنند.

آمریکا در حال بررسی
کاهش تحریم نفت‌های
حامل نفت ایران و روسیه
است

رویترز اعلام کرد که آمریکا در حال بررسی امکان کاهش تحریم‌ها علیه کشتی‌های موسوم به «ناوگان سایه» است که نفت روسیه، ایران و ونزوئلا را جابه‌جا می‌کنند.

توانست ممنوعیت حجاب اسلامی در مدارس را نهادینه کند، اکنون نیز در شرایط گسترش شبکه‌های اجتماعی و پیدایش نسلی نو و سرشار از باورمندی به ارزش‌های اسلامی قادر به تداوم این روند و تثبیت ممنوعیت حجاب نخواهد بود.

به نظر می‌رسد دولت آذربایجان بعد از این در فرایند تولید مشروعیت بین‌المللی مخصوصاً در جهان اسلام و ایجاد مقبولیت در جامعه مسلمان آذربایجان با استفاده از موضوعاتی مانند شهیدان قره‌باغ، ادعای کلی دفاع از ارزش‌های دینی و عضویت در سازمان همکاری‌های اسلامی و ... با مشکلات عدیده‌ای از جمله عدم پذیرش افکار عمومی مواجه باشد. چرا که نقض اصول اولیه اسلامی و حتی مؤلفه‌های اساسی سکولاریسم آشکارا دیده می‌شود.

این تناقض، نقطه آسیب‌پذیر استراتژیک دولت جمهوری آذربایجان در برابر موج جدید تغییرات اجتماعی محسوب می‌شود که ممکن است دولت آذربایجان را متوجه این نکته بنماید که نه سیاست کنترل و سرکوب و نه سیاست ترویج اباحه‌گری هیچ‌کدام نتوانسته مردم این کشور و مخصوصاً نسل نو آذربایجان را با علائق اسلامی و فرهنگ و رسوم تاریخی آذربایجان پیبگانه کند، هر چند شهر باکو به‌واسطه دهه‌ها استیلای کمونیست‌ها و سال‌ها ترویج فرهنگ لیبرالیسم غربی چهره ظاهری متفاوت از یک پایتخت اسلامی و متعلق به فرهنگ شرقی، به خود گرفته باشد.

دولت جمهوری آذربایجان، آنگونه که از نشانه‌های تحلیل محتوای برخی شبکه‌های تلویزیونی جمهوری آذربایجان مشخص می‌شود، تلاش خواهد کرد در تداوم سیاست تکراری خود مقاومت شیعی و هویتی مردم این کشور را به خارج از مرزها ارتباط داده و عامل خارجی را سبب بروز تنش معرفی کند تا برای برخوردهای امنیتی مبسوط‌الید باشد، اما به نظر می‌رسد جنس اعتراضات کنونی و شرایط سنی و صنفی معترضین که غالباً دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان هستند، میزان باورپذیری ادعای دولت آذربایجان را بسیار ناچیز کند.

عربی برای تأثیرگذاری دینی در آذربایجان باعث بروز فضای پیچیده خاص دینی شد.

دولت آذربایجان برای مهار دین سیاست‌های چندگانه امنیتی‌سازی دین، موازنه‌سازی دینی از طریق میدان دادن به وهابیت در برابر تشیع، سرکوب دینی و در نهایت ابداع قرائت آذربایجانی از دین بر اساس سکولاریسم را در پیش گرفت.

همچنین با به اختیار در آوردن اداره روحانیت قفقاز و تأسیس کمیته دولتی امور دینی کوشید دین را به صورت کنترل شده به ابزار مشروعیت نظام سکولار در جامعه مسلمان آذربایجان و در جهان اسلام تبدیل کند. در شرایط

کنونی، ممنوعیت حجاب در مدارس را می‌توان ادامه همین سیاست کنترل دینی و جلوگیری از تعمیق ارزش‌های شیعی دانست، اما با یک تفاوت مهم: این بار دولت از کنترل نهادها فراتر رفته و به سبک زندگی شهروندان مخصوصاً دانش‌آموزان و معلمان وارد شده است. واقعیت این است؛ نوع مواجهه دولت جمهوری آذربایجان با مسأله حجاب و بازداشت جمعی از معترضان و فعالان جامعه آذربایجان منجر به مقاومت هویتی قابل توجهی در جامعه آذربایجان شده و ابعاد رسانه‌ای و اجتماعی آن فراتر از

مرزهای ملی در جوامع اسلامی مانند ایران و ترکیه در حال گسترش است. دولت آذربایجان که ۱۵ سال قبل علیرغم برخوردهای سنگین و حبس صدها تن از روحانیون، فعالان فرهنگی و مردم عادی آذربایجان

چیزی است که اکنون در آذربایجان در حال رخ دادن است. نظریه انتشار هنجارها نشان می‌دهد که هنجارهای بین‌المللی مانند آزادی مذهب، حق تحصیل و منع تبعیض صرفاً مباحث ملی یک کشور نبوده و از طریق نهادهای بین‌المللی، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی به داخل مرزها نفوذ می‌کنند. در حال حاضر ممنوعیت حجاب، دولت آذربایجان را در برابر این هنجارها آسیب‌پذیر کرده و مشروعیت بین‌المللی آن را که بر تصویر «اسلام مدنی با قرائت آذربایجانی»، «تسامح دینی» و «چند فرهنگی و الگوی سکولار» بنا شده بود، به حالت کشنده است.

آذربایجان یکی از کهن‌ترین سرزمین‌های تشیع است. حداقل از دوره صفویه، تشیع به‌عنوان دین رسمی و هویت جمعی در این سرزمین تثبیت شد. اما از قرن نوزدهم، برخی روشنفکران محلی تحت تأثیر آموزش روسی و اروپایی، جریان سکولاریسم را شکل دادند. اوج این جریان، تأسیس جمهوری دمکراتیک آذربایجان در ۱۹۱۸ بود؛ نخستین جمهوری سکولار در جهان اسلام. دوره شوروی نیز با سیاست‌های ضددینی، ساختار نهادهای مذهبی را تخریب کرد و یک خلأ معرفتی ایجاد کرد.

پس از استقلال در ۱۹۹۱، این خلأ با استقبال مردم جمهوری آذربایجان از باورهای مذهبی تاریخی خود که نمودش در ایران متبلور بود به سمت بازایی فرهنگی حرکت نمود و در عین حال رقابت ترکیه و کشورهای

حسن گلی، دیپلمات سابق کشورمان در جمهوری آذربایجان در یادداشتی نوشت: از حدود یک ماه قبل همزمان با شروع سال تحصیلی جدید در جمهوری آذربایجان و ممنوعیت حضور دانش‌آموزان محجبه در کلاس‌های درس و اعتراضات صورت گرفته در قبال آن که با بازداشت تعدادی از معترضین همراه بوده است، فضای سیاسی، اجتماعی و رسانه‌ای جمهوری آذربایجان تحت تأثیر این موضوع قرار گرفته و دیدگاه‌های مختلفی پیرامون آن مطرح شده است. وجه غالب تحلیل‌ها و دیدگاه‌ها نشان می‌دهد که در شرایط کنونی مناقشه حجاب در مدارس جمهوری آذربایجان به نمودی روشن از بحران مشروعیت حکمرانی در نتیجه امنیتی‌سازی دین در جامعه آذربایجان تبدیل شده است. آنچه این روزها در جمهوری آذربایجان دیده می‌شود: از اعتصاب دانش‌آموزان و برکناری معلمان محجبه تا اعتراضات معنادر حتی دانش‌آموزان بی‌حجاب، اعتراض مسرسان شهدای جنگ قره باغ به ممانعت از تحصیل فرزندان شهید در حالی که عکس پدران شهیدشان در دیوار مدرسه نصب شده و تولید مشروعیت می‌کند، گالیهای دانش‌آموزان محجبه ممتاز و تصاویر گریه‌های دانش‌آموزان کلاس در لحظه خداحافظی با همکلاسی‌های محجبه و ... مجموعه‌ای از کنش‌های نمادین است که فراتر از یک مطالبه عادی، به منازعه‌ای بر سر هویت دینی و ملی، مشروعیت سیاسی و مرزهای سکولاریسم دولتی تبدیل شده است. دولت آذربایجان با یک اشتباه محاسباتی و ایجاد ممنوعیت برای حجاب دانش‌آموزان، موضوع علائق دینی را از حوزه شخصی و اجتماعی جامعه به حوزه امنیتی منتقل کرده است و حجاب را نه به‌عنوان یک انتخاب شخصی، بلکه به‌عنوان «تهدیدی وجودی» برای ماهیت سکولار نظام سیاسی خود قلمداد کرده است. امنیتی‌سازی غالباً نتیجه معکوس دارد: وقتی دولتی یک عمل روزمره را تهدید امنیتی تلقی کند، همان عمل را سیاسی جمع تبدیل می‌کند. این دقیقاً همان

[illegible][illegible]